

Jaarprijs Politicologie 2007

Juryrapport

De jury voor de toekenning van de Jaarprijs Politicologie 2007, oftewel de Politicologenprijs 2007, voor een academisch proefschrift dat is verdedigd in het kalenderjaar voorafgaande aan het jaar van toekenning, is op voordracht van het bestuur benoemd door de ledenvergadering van de Nederlandse Kring voor Wetenschap der Politiek. De jury bestond uit:

- Prof. dr. J.J.M. (Joop) van Holsteyn (voorzitter), Universiteit Leiden;
- Prof. dr. J. (John) Grin, Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. M.L.J. (Marcel) Wissenburg, Radboud Universiteit.

Als secretaris trad op dr. J.J. (Jaap) Woldendorp (Vrije Universiteit).

De jury heeft allereerst getracht een zo volledig mogelijk overzicht te krijgen van alle relevante proefschriften. De jury heeft daartoe een groslijst opgesteld van in 2006 verdedigde dissertaties die tot het gebied van de Politicologie - met inbegrip van onder meer de Internationale Betrekkingen en de Bestuurskunde - behoren.

Vanuit de Kring is, om kandidaten op het spoor te komen, ruime aandacht besteed aan de Jaarprijs. Er is een oproep in de nieuwsbrief en zijn aankondigingen op de website geplaatst, en er is een brief gestuurd aan alle hoogleraren politicologie en aanverwante vakgebieden evenals aan afdelingen politicologie in den lande. Daarop zijn echter slechts negen proefschriften aangemeld. Vervolgens zijn door middel van een zoekopdracht via Picarta 81 andere proefschriften die voor beraad in aanmerking zouden kunnen komen geselecteerd. Deze in totaal 90 proefschriften zijn na een eerste beoordeling door voorzitter en secretaris teruggebracht tot een bescheidener aantal van 30 proefschriften, inclusief de negen aangemelde, die voor nadere beoordeling door de jury in aanmerking kwamen.

Alle promotoren van de resterende 30 proefschriften zijn benaderd met de vraag of zij van mening waren dat de betreffende dissertatie 1) behoorde tot de 10 procent beste

proefschriften wat betreft gedegen (empirisch) onderzoek; 2) behoorde tot de 10 procent beste proefschriften wat betreft theoretische diepgang; en 3) een belangrijke bijdrage leverde aan het vakgebied van de politicologie. Dit laatste is zoals gezegd breed opgevat, dat wil zeggen inclusief vakgebieden als politieke geschiedenis, politieke economie, bestuurskunde, politieke filosofie en dergelijke.

Vervolgens zijn, mede aan de hand van de ingewonnen oordelen, vijf proefschriften door promotoren voor beraad voorgedragen. In totaal zijn dus 14 proefschriften voor beoordeling aan de gehele jury voorgelegd. Deze proefschriften zijn grondig bekeken op inhoudelijke en onderzoekstechnische kwaliteit en op hun politicologische relevantie. Aldus kwam in eenstemmigheid een lijst van drie boeken tot stand. Aldus kende de Jaarprijs Politicologie 2007 drie nominaties.

Alvorens stil te staan bij de uiteindelijke winnaar, hecht de jury er aan meer in het algemeen het volgende op te merken. Opvallend is in de eerste plaats, dat veel proefschriften op een bepaalde manier te bescheiden zijn. Er is in de regel veel te leren over belangrijke politicologische vragen en debatten, maar niet zelden houden promovendi hun licht onder de korenmaat. Aan het begin positioneert men het eigen werk in de contemporaine literatuur, maar aan het eind wordt te vaak nauwelijks geogst wat eerder gezaaid en vervolgens opgekomen en tot volle wasdom gekomen is. Dat is te betreuren, omdat daarmee minder aan de kennisaccumulatie in de nationale en internationale literatuur wordt bijgedragen dan in beginsel mogelijk is. De jury is van oordeel dat hier voor promotoren een taak ligt: zij zouden hun promovendi moeten aanmoedigen hun bevindingen nadrukkelijk terug te koppelen naar discussies in het vakgebied.

In de tweede plaats valt het de jury op dat een lichte opleving van het Nederlandstalige proefschrift lijkt te hebben plaatsgevonden. Van de 14 uiteindelijk beoordeelde proefschriften zijn er vijf in het Nederlands en negen in het Engels gepubliceerd. Publicatie in het Nederlands is volstrekt legitiem en valt zelfs toe te juichen, als althans het gevaar wordt onderkend dat een deel van de nieuwe generatie politicologen de aansluiting zou kunnen missen met de bij uitstek internationale discussies binnen de

politicologie. De jury meent dat promovendi moet worden aangemoedigd hun bevindingen nationaal én internationaal bekend te maken.

Ten derde en ten slotte illustreren de beoordeelde dissertaties ook dit jaar de enorme breedte en rijke gevarieerdheid van de Nederlandse politicologie. Die veelzijdigheid blijkt uit de verschillen in methodologie en theoretisch perspectief, uit het vermogen meerdere onderzoeksmethoden creatief te combineren en nieuwe methoden te ontwikkelen en ontwerpen, uit het inventieve gebruik van bijvoorbeeld het experiment als onderzoeksontwerp, uit de breedte van behandelde thema's, en uit het ruime aantal deelgebieden van de politicologie die vertegenwoordigd zijn.

Over naar de genomineerden. De drie genomineerden voor de Jaarprijs Politicologie 2007 waren, in alfabetische volgorde:

- **Tanja Aalberts** met *Politics of Sovereignty*
- **Ingo Piepers** met *Dynamiek en ontwikkeling van het internationale systeem: een complexiteitsperspectief*
- **Will Tiemeijer** met *Het geheim van de burger: over staat en opinieonderzoek*

De studies van de drie genomineerden zijn vervolgens door alle juryleden nogmaals nauwkeurig onder de loep genomen, in het bijzonder met het oog op de kwaliteit in onderzoekstechnisch, theoretisch en empirisch opzicht. De genomineerden, die naar het oordeel van de jury overigens allen serieus in aanmerking kwamen voor de jaarprijs, hebben met elkaar gemeen, dat ze in staat zijn actief en gericht te putten uit en bij te dragen aan twee of meer subdisciplines van de politicologie en/of de genoemde aanpalende vakgebieden. De hechte combinatie van diepgang en breedte is een kenmerk van het werk van deze promovendi. De drie genomineerde proefschriften zijn kortom stuk voor stuk uitstekende werken, echte meesterproeven. Alle drie promovendi hebben overtuigend getoond in staat te zijn een groot onderzoeksproject tot een goed einde te brengen. De belezenheid van deze drie promovendi is daarenboven meer dan gemiddeld.

Bij een laatste plenaire bespreking van de genomineerde proefschriften voor de Jaarprijs 2007 kwam één proefschrift als favoriet en uiteindelijke winnaar naar voren.

Unaniem was de jury van mening dat de Jaarprijs 2007 voor de beste politicologische dissertatie verdedigd in het kalenderjaar 2006, toegekend wordt aan **Tanja Aalberts**, voor haar proefschrift *Politics of Sovereignty*. Zij promoveerde aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en is momenteel werkzaam aan de Universiteit Leiden. Haar promotoren waren de hooggeleerden Keman (VU) en De Wilde (VU en UT) en als copromotor trad, tekenend voor het multidisciplinaire karakter van de studie, niet een politicoloog maar een hoogleraar volkenrecht op, de hooggeleerde Werner (VU).

Het onderzoek dat resulteerde in *Politics of Sovereignty* betreft een in zekere zin hoogst riskant project, namelijk een studie van het zo veel gebruikte maar uiterst meerduidige concept soevereiniteit. Een afgekloven onderwerp, ben je geneigd te denken, althans vòòr lezing van het proefschrift. Het is ook een welhaast onmogelijk breed project, dat vele op zichzelf al brede wetenschappelijke (sub)disciplines bestrijkt zoals Internationale Betrekkingen en Internationaal Recht. De promovenda Tanja Aalberts demonstreert op overtuigende wijze in staat te zijn boven de stof te staan. Zij levert een belangrijke inhoudelijke bijdrage aan de wetenschappelijke discussies over het begrip soevereiniteit. Zij sluit door haar werkwijze, bestaande uit de ontrafeling van de betekenissen van het concept soevereiniteit in verschillende politicologische en juridische discoursen, bovendien direct aan bij het internationale debat in verschillende wetenschappelijke (sub)disciplines. Haar heldere en leesbare Engelstalige proefschrift is daardoor ook bijzonder relevant voor de verdere ontwikkeling van de politicologie als internationale wetenschappelijke discipline.

Haar boek is al met al product van groot academisch, wetenschappelijk vakmanschap, en geeft blijk van een duidelijke en evenwichtige beheersing van zowel de eigen als van verwante disciplines. Met het afleggen van de meesterproef heeft deze promovenda zich een zeer volwassen politicologe getoond, terughoudend en bescheiden waar nodig en zelfverzekerd en zelfbewust waar mogelijk. Het is daarom met volle overtuiging dat de jury **Tanja Aalberts** de **Jaarprijs Politicologie 2007** heeft toegekend.

Antwerpen, 31 mei 2007